

БІБЛІОТЕКОЗНАВСТВО

УДК 021:316.77

Цитування:

Шемаєва Г. В., Грабар Н. Г. Проектно-орієнтоване професійне спілкування як умова розвитку бібліотечного комунікативного середовища. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2021. № 1. С. 5–11.

Shemaieva H., Grabar N. (2021). Project-oriented professional communication as a condition for the development of a library communicative environment. *Library science. Record Studies. Informology*. 1, 5–11 [in Ukrainian].

Шемаєва Ганна Василівна,

доктор наук із соціальних комунікацій, професор, професор кафедри інформаційної, бібліотечної та архівної справи, Харківської державної академії культури
annashemaeva@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0002-1053-989X>

Грабар Наталя Григорівна,

доктор наук із соціальних комунікацій, доцент, професор кафедри культури, спорту та туризму Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка
grabar-ng@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0002-5120-0382>

**ПРОЄКТНО-ОРІЄНТОВАНЕ ПРОФЕСІЙНЕ СПІЛКУВАННЯ
ЯК УМОВА РОЗВИТКУ БІБЛІОТЕЧНОГО КОМУНІКАТИВНОГО СЕРЕДОВИЩА**

Мета статті. Дослідження пов'язане з висвітленням особливостей професійного проектно-орієнтованого спілкування на основі зарубіжного досвіду. **Методологія дослідження** ґрунтується на принципах діяльнісного, системного, соціокультурного, комунікативного, гуманістичного, процесного підходів. **Новизною** є виявлення напрямів проектно-орієнтованого спілкування, застосування яких є доцільним у вітчизняній практиці. Висвітлено основні напрями професійного проектно-орієнтованого спілкування на основі зарубіжних напрацювань. Перший аспект характеризується посиленням професійного спілкування через тренінги, семінари. Другий пов'язаний з організацією безпосередніх форм (дискусії, робочі зустрічі, конференції) та опосередкованих (онлайн форми). Третій аспект проектно-орієнтованого спілкування спрямовано на розвиток інноваційних форм навчання через поєднання традиційних, інтерактивних принципів, літніх шкіл з метою розвитку мобільності викладачів і студентів. У межах проектної діяльності професійні зустрічі, дискусії, обмін інформацією, обговорення процесу проектування формують певну мережу сталих зв'язків розробників, відповідальних виконавців, партнерів, менеджерів. **Висновки.** На міжнародному рівні провідна роль у професійному спілкуванні відводиться соціальній взаємодії в межах формування партнерства між бібліотеками, представниками бібліотечної науки, освіти та практики. Професійне проектно-орієнтоване спілкування спирається на комунікативні, організаційно-технологічні, управлінські аспекти. Комунікативний передбачає організацію тренінгів, стажувань, конференцій, підвищення кваліфікації і характеризується розвитком мобільності бібліотечних фахівців. Організаційно-технологічний аспект враховує спільні проекти управлінського спрямування. Поширюється онлайн навчання у бібліотечній галузі, розвивається взаємодія між професіоналами галузі у віртуальному просторі.

Ключові слова: бібліотека, спілкування, проектно-орієнтоване професійне спілкування, соціальна взаємодія, проектна діяльність, зарубіжний досвід.

Shemaieva Hanna,
doctor of Science in Social Communications
professor, Kharkiv State Academy of Culture;

Grabar Natalia,
doctor of Science in Social Communications,
Kharkiv Petro Vasulenko National
Technical University of Agriculture

PROJECT-ORIENTED PROFESSIONAL COMMUNICATION AS A CONDITION FOR THE DEVELOPMENT OF A LIBRARY COMMUNICATIVE ENVIRONMENT

The purpose of the article is to describe features of professional project-oriented communication in foreign experience is visibility. The methodology is based on the principles of activity, systemic, sociocultural, communicative, humanistic, process approaches. The scientific novelty is the identification of areas of project-oriented communication, the use of which is advisable in the Ukrainian experience. The main directions of professional project-oriented communication in foreign experience are highlighted. The first aspect is characterized by increased professional communication through pieces of training and seminars. The second is connected with the organization of direct forms (discussions, working meetings, conferences) and indirect forms (online forms). The third aspect of project-oriented communication is aimed at learning innovative forms development through a combination of traditional, interactive principles, summer schools in order to develop the mobility of teachers and students. Within the framework of the project activity, professional meetings, discussions, information exchange, and discussion of the design process form a certain network of constant connections between developers, executives, partners, managers. Conclusions. At the international level, the leading role in professional communication is assigned to social interaction in the framework of building partnerships between libraries, representatives of library science, education, and practice. Professional project-oriented communication is based on communicative, organizational, technological, and managerial aspects. Communicative provides for the organization of training, internships, conferences, advanced training and is characterized by the development of mobility of library specialists. The organizational and technological aspect takes into account joint projects of a managerial direction.

Key words: library, communication, project-oriented professional communication, social interaction, project activity.

Актуальність теми дослідження. Сучасні бібліотеки формують комплекс різнопланових взаємодій для реалізації інноваційних проєктів локального, регіонального, національного та міжнародного рівнів. Однак, особливості професійного спілкування в межах проєктної діяльності залишились поза межами уваги українських вчених. Визначення напрямів підвищення ефективності системи професійного спілкування в соціокомунікативному середовищі бібліотечної сфери потребує додаткового дослідження її особливостей у процесі проєктної діяльності як важливого аспекту бібліотечної соціальної взаємодії. Від проєктно-орієнтованого спілкування у значній мірі залежить успіх кооперації між бібліотечними фахівцями в науці, практиці та освіті. Однак, відсутність системи реалізації спільних проєк-

тів із зарубіжними колегами, недоліки в побудові своєї професійної привабливості, різниця у підходах до бібліотечної діяльності та засад соціокультурного проєктування, недостатні знання іноземної мови ускладнюють інтеграцію в міжнародне бібліотечне соціокомунікативне середовище. Тому актуалізується проблема вивчення особливостей професійного спілкування бібліотечних фахівців зарубіжних країн у напрямі реалізації спільних проєктів, які можуть слугувати позитивним прикладом.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сучасному вітчизняному та зарубіжному бібліотекознавстві активно розробляється проблема проєктної діяльності, що розкриває освітні, наукові, інтеграційні проєкти. Варто зазначити, що до цього питання долучаються зарубіжні вчені: Е. Kovatcheva, Е. Popova,

Т. Todorova [10, 13, 14]. Українські вчені О. Воскобойнікова-Гузева, Л. Прокопенко, С. Шемаєв [1, 2, 3]. пропонують концепції розвитку міжнародного соціального партнерства у бібліотечно-інформаційній сфері; відзначають провідне місце бібліотечних асоціацій у міжнародному дискурсі та визначають роль Української бібліотечної асоціації у впровадженні різноманітних креативних проєктів у бібліотеках, налагодженні взаємодії з провідними бібліотечними установами і бібліотечними асоціаціями Польщі, Угорщини, Білорусі, Латвії через підписання низки угод про співпрацю; порушують проблеми міжнародних культурних зв'язків; розкривають особливість діяльності у бібліотеках інноваційних структур, які сприяють розвитку міжнародної співпраці. Українська дослідниця О. Шендрік [4] акцентує на взаємозв'язках українських публічних бібліотек із зарубіжними, зокрема, у таких напрямках: участь у проведенні літературних, соціокультурних та інших заходів, обмін досвідом роботи через взаємне відвідування, обмін документами. Усі дослідники відзначають, що міжнародні зв'язки українських фахівців бібліотечної сфери є слабкими та не системними, що підкреслює доцільність та нагальність виявлення напрямів професійного спілкування під час проєктної взаємодії з зарубіжними бібліотечними фахівцями.

Метою статті є висвітлення особливостей професійного проєктно-орієнтованого спілкування у зарубіжному досвіді.

Виклад основного матеріалу. У соціокомунікативному середовищі бібліотечної сфери на міжнародному рівні пошуки нових напрямів бібліотечної діяльності та удосконалення існуючих форм і методів спираються на проєктну співпрацю. Це дозволяє визначити проєктно-орієнтоване спілкування як важливий компонент соціальної взаємодії. Для цього необхідним стало застосування вебмоніторингу сайтів бібліотек провідних країн та міжнародних бібліотечних асоціацій. Зокрема дослідженню підлягали Національна бібліотека Фінляндії, Уллінойська бібліотека в Урбана-Шампейн, бібліотека та факультет інформації Копенгагенського університету (Данія), Національна бібліотека Норвегії, бібліотеки та факультети університетів, в яких здійснюється підготовка бібліотечних кадрів.

Вивчення зарубіжного досвіду на заходах звернення до бібліотечних сайтів та аналіз зарубіжної літератури свідчить, що у міжнародному досвіді на передній план такої взаємодії виходить розробка механізмів спільної проєктної творчості, яка вирізняється багатоспрямованістю та полікультурністю, необхідністю узгодження процесів і заходів. Проєктування ґрунтується на постійному діалозі між суб'єктами відносин, що формує особливе комунікативне середовище. Загалом проєктно-орієнтоване професійне спілкування вирізняється комунікативним, організаційно-технологічним, управлінським аспектами.

Найактивнішими в реалізації спільних проєктів із зарубіжними колегами є фахівці бібліотек США. Серед першого аспекту можна виділити проєкти спрямовані на організацію тренінгів, стажувань, підвищення кваліфікації. Так, наприклад, Центр міжнародних бібліотечних програми ім. Мортенсона при Уллінойській бібліотеці в Урбана-Шампейн організує тренінги для африканських університетських бібліотек, а також для бібліотек Китаю, Кореї та інших країн, що є підґрунтям подальших організаційно-технологічних, управлінських та комунікаційних проєктів. Один з проєктів спрямовано на розробку моделі підвищення поінформованості спеціалістів та налагодження співробітництва між бібліотеками Китаю та США. Китайські спеціалісти в процесі спілкування з американськими підвищують свої професійні компетенції з питань управління бібліотекою, інформацією та знаннями. Спільні проєкти спрямовуються на підвищення кваліфікації бібліотечних фахівців США та Китаю за такими темами: розробка веб-ресурсів та їх просування; адміністрування та управління бібліотекою; управління інформаційними технологіями; застосування стандартів для просування проєктів в інформаційно-бібліотечній сфері; передовий досвід спільного використання ресурсів; розробка інформаційних продуктів та послуг; оцінка ефективності виконання спільних рішень.

Другий аспект проєктно-орієнтованого професійного спілкування характерний для міжнародного проєкту бібліотек США та Нігерії, який спрямований на організацію спільного інформаційно-бібліотечного порта-

ду чотирма нігерійськими університетськими бібліотеками та вирішення питань організації доступу до ресурсів цього порталу користувачів. Варто також відзначити проектну діяльність Національної бібліотеки Фінляндії, яка для підвищення якості професійного спілкування використовує різні організаційні інструменти, зокрема: ради, керівні групи, консорціуми, мережі для дискусій. Це уможливило регулярно оцінювати та розвивати взаємодію, встановлювати взаємодовіру для спільного управління бібліотечними послугами, визначати ролі кожної із сторін проектування.

Цікавим є спільний проект національної бібліотеки Норвегії, Державної і університетської Бібліотеки Данії, Данського бібліотечного центру з інтеграції, Національної бібліотеки Швеції, який стартував у 2016 році. Його мета – удосконалення обслуговування мовних меншин та емігрантів через розширення цифрових послуг. Професійне спілкування в межах цього проекту спрямовано на досягнення спільних рішень щодо організаційно-технологічних механізмів комплектування і поширення цифрових матеріалів.

Значна увага у зарубіжному бібліотечному досвіді приділяється реалізації спільних міжнародних проектів, метою яких є формування лідерських якостей у бібліотечних фахівців. Слід зазначити, що більшість міжнародних проектів 2008–2018 рр. було спрямовано на становлення взаємодії бібліотечних фахівців: практиків, науковців та освітян. У межах проектів було проведено комплекс заходів направлених на удосконалення навичок професійного спілкування представників бібліотечної сфери з різних країн: розробку спільних стратегій та ознайомлення з моделями успішних бібліотек; адміністрування та управління бібліотекою. Важливе значення професійному спілкуванню в межах проектної діяльності приділяє Асоціація європейських дослідницьких бібліотек, яка об'єднує 451 бібліотеку з 39 країн. Основним завданням удосконалення проектно-орієнтованого спілкування є формування вмінь та навичок організації дискусій, проведення семінарів та тренінгів, підготовки атрактивних доповідей, попередження конфліктів та їх вирішення, виявлення власних сильних і слабких якостей, спілкування з колегами з інших країн.

На міжнародному рівні розвивається проектно-орієнтоване спілкування, особливістю якого є пошук нових наукових методів, поширення відкритої культури. Так, наприклад, метою спільного міжнародного проекту провідних країн, зокрема Німеччини, Франції, Великобританії, Італії є формування Європейської відкритої наукової хмари з метою взаємодії у таких напрямках бібліотечної науки: Інтелектуальна власність, Наукові комунікації, Інноваційні метрики, Відкритий доступ до монографій, Трансформація бібліотечної освіти.

Зростає актуальність взаємодії в бібліотечній сфері у межах спільних освітніх проектів. Серед міжнародних проектів слід виокремити спільний проект за програмою ERASMUS університетів Болгарії, Греції, Турції та Франції, який має назву IP LibCMASS. У результаті реалізації цього проекту було підготовлено нову навчальну програму для фахівця бібліотечної сфери. В її основі виділено такі складові: 1) бібліотека, управління інформацією і культурою, інформаційна грамотність; 2) інтелектуальна власність та інформаційне брокерство; 3) інформаційні технології у бібліотеках, архівах та установах культури; 4) збереження культурної спадщини, доступ до електронних бібліотек [14]. За новою програмою студенти мають можливість: знайомитися з багатьма фахівцями, керівниками бібліотек, архівів та інших установ культури; ділитися досвідом, ідеями; підтримувати взаємозв'язки між представниками різних культур. Розроблена спільними зусиллями нова навчальна програма заохочує до співробітництва та професійного спілкування як «віч на віч», так і дистанційно. Також доцільним є виділення ще одного міжнародного проекту, який реалізовано спільними зусиллями фахівців університетів Болгарії, Італії, Великобританії, Іспанії протягом 2015–2016 рр. Основний фокус проекту спрямовано на колаборацію між бізнесом, освітою та наукою. Як зазначає керівник проекту, у фінальній конференції зустрілися більше 50 експертів з інноваційного менеджменту з 25 країн [10]. Безперечно, поєднання технологій організації бізнесу, інновацій та сучасних напрямів бібліотечно-інформаційної діяльності підвищує привабливість бібліотечної професії.

Ознайомлення з проектною діяльністю в зарубіжному досвіді дозволяє стверджувати, що модернізація бібліотечної освіти у європейських країнах, в першу чергу, спрямована на розбудову міжнародного партнерства та соціального діалогу. Міжнародні програми обміну та проекти між університетами і коледжами сьогодні є невід'ємною частиною навчальних програм багатьох установ. Наприклад, співробітництво між Женевською школою бізнесу (GSBA) та медіа університетом Штутгарту (SMU) сприяло поглибленню мобільності між студентами, які навчаються за програмою бібліотечно-інформаційних наук, архівознавства та документознавства. Програма бакалаврату «Управління бібліотекою та інформацією» поєднує в собі традицію вивчення бібліотечної справи з новітніми аспектами медіа простору та пропонує предмети, спрямовані на отримання навичок управління через психологію спілкування. За результатами опитування студентів SMU та GSBA науковці [6] виявили високий відсоток (80-90%) важливості спільних проектних взаємозв'язків. Також студенти наголосили, що безпосереднє міжособистісне та міжгрупове професійне спілкування сприяє одержанню додаткових компетенцій та знань.

Найактивніше впроваджують спільні нові курси для підготовки бібліотечних кадрів європейські університети: Великобританія спільно з Португалією; Данія, Греція з Великобританією; Фінляндія зі США, Естонія з Норвегією. Такі інтернаціональні курси характеризуються персоналізацією, колаборацією, практичністю. Серед них: Цифрові бібліотеки, Дизайн веб-сайту, Інтернет-мережа, Соціальні медіа, Оцифровка ресурсів, Інформаційна архітектура, Кіберпростір, право, Менеджмент знань, Бізнес компетенції, Мережева безпека, Міжособистісне спілкування, Цифрове кураторство [11]. Слід звернути увагу на виокремлення курсу, пов'язаного з формуванням комунікативних навичок міжособистісного спілкування, поряд із сучасними актуальними назвами курсів. Його метою є формування системи вмінь та навичок, що визначають ефективність спілкування. Звертається увага на техніки професійної комунікативної толерантності в різних ситуаці-

ях професійної активності з користувачами бібліотек, колегами, партнерами. Студенти одержують навички планування та реалізації комунікативних дій на засадах розуміння ситуації, визначення потенціалу для досягнення цілей професійного спілкування.

Останнім часом, особливо в період пандемії, поширюється колаборативне онлайн навчання у бібліотечній галузі, розвивається взаємодія між професіоналами у віртуальному просторі, впроваджується значна кількість нових навчальних технік та практик. Як зазначає А. Вонего, співробітництво дозволяє студентам долати мовні, культурні та інші бар'єри; підвищувати рівень своїх професійних знань [7]. Можна навести приклад організації дистанційної лекції професора з Данії Х. Ельбесхаузена для студентів факультету соціальних комунікацій і музейно-туристичної діяльності Харківської державної академії культури та студентів кафедри документознавства та української мови Національного аерокосмічного університету «ХАІ».

Слід звернути увагу на міжнародний проєкт EINFOSE (Європейська освіта у сфері бібліотечних та інформаційних наук: заохочення мобільності й гармонізація результатів навчання, 2016–2018 рр.) за підтримки програми ЄС Erasmus. Проєкт є продовженням аналізу бібліотечних освітніх програм у країнах Європейського Союзу, проведеного колективом вчених Бельгії, Великобританії, Данії, Іспанії, Італії, Латвії, Литви, Нідерландів, Німеччини, Норвегії, Польщі, Франції, Швеції в рамках програми ЄС «СОКРАТ» у 2005 році [9]. Як зазначає К. Валог [5], тривалий час подальше дослідження стримувалося через складнощі, пов'язані з різними підходами до бібліотечно-інформаційної освіти у різних країнах. Тобто культурні, лінгвістичні, політичні, технологічні та професійні особливості є перешкодою на шляху до проєктної співпраці, подолання яких досягається через різні форми спілкування. Виявлення відмінностей у навчальних програмах та досягнень в інформаційно-бібліотечній науці на основі методів аналізу, спільних консультацій, переговорів, дискусій, а також опитування та анкетування студентів дозволило учасникам проєкту запропонувати: удосконалення платформи спільного навчання студентів із різних країн; розширення використання різномісних

стилів, методів, методик навчання [5]. Головним здобутком проєкту стало узгодження основних вимог до освітніх програм, зарахування студентів із різних країн та процесу їх навчання.

Слід наголосити також на збільшення кількості спільних дослідницьких проєктів бібліотечних фахівців із різних країн. Дослідження спрямовуються на розвиток публічних бібліотек та підготовки кадрів. Зокрема, за результатами аналізу підготовки бібліотечно-інформаційних кадрів протягом 2012-2016 рр. в Південній Африці, Нігерії, Кенії, Уганді та США було запропоновано спільну схему акредитації LIS освіти [12].

Загалом основна особливість міжнародного проєктно-орієнтованого спілкування полягає в необхідності знаходження сумісності різних культурних відмінностей, цінностей корпоративної культури різних організацій для досягнення спільних цілей, покращення обміну знаннями між фахівцями із різних країн. Таким чином, зростає значення осмислення факторів, що впливають на міжнародну співпрацю. Так, американська дослідниця ще у 2003 році запропонувала двокомпонентну модель взаємодії [8]. У першій компоненті моделі вона виділила: взаємозв'язок, створення нових професійних активів, гнучкість учасників, колективне визначення мети, процес осмислення співпраці. До другої віднесла фактори, що впливають на ефективність професійного спілкування: професійна роль, структурні та особистісні характеристики, термін контактів. Погоджуючись з нею, додамо, що основу ефективності міжнародного співробітництва становить діалогічність та

полілогічність професійного спілкування, а результативності – спільні проєкти, добровільність участі в них, інформаційно-змістовий характер, кооперація представників бібліотечної науки, освіти і практики для здійснення спільної взаємокорисної діяльності.

Наукова новизна. Виявлено напрями проєктно-орієнтованого спілкування, застосування яких є доцільним в українському досвіді. Перший характеризується посиленням професійного спілкування через тренінги, семінари. Другий пов'язаний з організацією безпосередніх форм (дискусії, робочі зустрічі, конференції) та опосередкованих (онлайн форми). Третій аспект проєктно-орієнтованого спілкування спрямовано на розвиток інноваційних форм навчання через поєднання традиційних, інтерактивних та дистанційних інструментів, розвиток мобільності викладачів і студентів.

Висновки. На міжнародному рівні провідна роль у професійному спілкуванні відводиться соціальній взаємодії в межах формування партнерства між бібліотеками, представниками бібліотечної науки, освіти та практики. Професійне проєктно-орієнтоване спілкування спирається на комунікативні, організаційно-технологічні, управлінські аспекти. Комунікативний передбачає організацію тренінгів, стажувань, конференцій, підвищення кваліфікації і характеризується розвитком мобільності бібліотечних фахівців. Організаційно-технологічний аспект враховує спільні проєкти управлінського спрямування. Поширюється колаборативне онлайн навчання у бібліотечній галузі, розвивається взаємодія між професіоналами галузі у віртуальному просторі.

Список використаних джерел

1. Воскобойнікова-Гузєва О. В. Стратегії розвитку бібліотечно-інформаційної сфери України: генезис, концепції, модернізація : монографія / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ : Академперіодика, 2014. 362 с.
2. Прокопенко Л. С. Міжнародні бібліотечні організації у системі професійної комунікації фахівців. Соціальні комунікації в інтеркультурному просторі: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. 13 листоп. 2014 р. Київ, 2014. С. 316–322.
3. Шемаєв С. О. Взаємодія бібліотек, музеїв, архівів у комунікаційному просторі України: дис. канд. наук із соц. комунікацій / Харківська державна академія культури. Харків : ХДАК, 2016. 220 с.
4. Шендрік О. О. Роль міжнародних проєктів для розвитку бібліотек України. *Образ*, 2017. № 4. С. 75–84.
5. Balog K. P. Erasmus + Projekt European Information Science Education: Encouraging Mobility and Learning Outcomes Harmonization (EINFOSE). *EUCLID Newsletter*. 2017. Т. 35. Pp. 11–12.

6. Blumer E. Hennies M. & Schneider R. Internazional, collaborative and online education of LIS-students – a step to future. *European Conference on Informatijn Literacy*. 2014. Pp. 319–326.
7. Borrego A. Library and Information Education in Europe: an overview. 2015. URL: <http://bid.ub.edu/en/35/borrego.htm>. (Last accessed: 05.03.2019).
8. Bronstein L. R. A. Model for Interdisciplinary Collaboration. *Social Work*. 2003. Vol. 48. № 3. Pp. 297–306.
9. Kajberg L. The European LIS curriculum project: findings and further perspectives. *Zeitschrift für Bibliothekswesen und Bibliographie*. 3/4. 2008, № 3/4. Pp. 184–189.
10. Kovatcheva E. Fostering the collaboration between business and universities. *EUCLID Newsletter*. 2018. Issue 36. Pp. 5–6.
11. Liu G. Z. Distributed Collaborative Learning in Online LIS Education: Curricular Analysis. *Information Science and Information Technology*. 2012. Vol. 9. URL: <http://iisit.org/Vol9/IISITv9p135-147Liu024.pdf> (Last accessed: 18.04.2019).
12. Maluleka J. R., Onyancha O. B. Ajiferuke I. Factors influencing research collaboration in LIS schools in South Africa. *Scientometrics*. 2016. № 102(2). Pp. 337–355.
13. Popova E. The Role of public libraries in the modern interpersonal and inter-group intercultural dialogue. 2017. URL: <https://rhetoric.bg/eli-popova-the-role-of-public-libraries-in-the-modern-interpersonal-and-inter-group-intercultural-dialogue>. (Last accessed: 10.02.2018).
14. Todorova T. The Changing Role of the Manager in the Digital Era: Findings from Erasmus IP LibCMASS-2012 Project. *Proceedings BOBCATSSS*. 2013. Pp. 202–204.

References

1. Voskoboynikova-Guzeva O. V. (2014). Strategies of development of library and information sphere of Ukraine: genesis, concepts, modernization: monograph. NAS of Ukraine, V. I. Vernadsky National Library of Ukraine. Kyiv [in Ukrainian].
2. Prokopenko L. S. (2014). International library organizations in the system of professional communication of specialists. Social communications in the intercultural space: materials inter. Research Practice Conf. November 13 2014, 316–322. Kyiv [in Ukrainian].
3. Shemaev S. O (2016). Interaction of libraries, museums, archives in the communication space of Ukraine (Ph.D. in Social Communication). Kharkiv State Academy of Culture. Kharkiv: CDAC [in Ukrainian].
4. Shendrick O. O. (2017). The role of international projects for the development of libraries of Ukraine. *Image*, 4. 75–84 [in Ukrainian].
5. Balog K. P. (2017). Erasmus + Projekt European Information Science Education: Encouraging Mobility and Learning Outcomes Harmonization (EINFOSE). *EUCLID Newsletter*. 35. 11–12 [in English].
6. Blumer E. Hennies M. & Schneider R. (2014) Internazional, collaborative and online education of LIS-students – a step to future. *European Conference on Informatijn Literacy*. 319–326 [in English].
7. Borrego A. (2015). Library and Information Education in Europe: an overview. URL: <http://bid.ub.edu/en/35/borrego.htm> [in English].
8. Bronstein L. R. A. (2003). Model for Interdisciplinary Collaboration. *Social Work*. V. 48. 3. 297–306 [in English].
9. Kajberg L. (2008). The European LIS curriculum project: findings and further perspectives. *Zeitschrift für Bibliothekswesen und Bibliographie*. 3/4. 184–189.
10. Kovatcheva E. (2018). Fostering the collaboration between business and universities. *EUCLID Newsletter*. 36. 5–6 [in English].
11. Liu G. Z. (2012) Distributed Collaborative Learning in Online LIS Education: Curricular Analysis. *Information Science and Information Technology*. Vol. 9. URL: <http://iisit.org/Vol9/IISITv9p135-147Liu024.pdf> [in English].
12. Maluleka J. R., Onyancha O. B. & Ajiferuke I. (2016.). Factors influencing research collaboration in LIS schools in South Africa. *Scientometrics*. 102(2). 337–355 [in English].
13. Popova E. (2017). The Role of public libraries in the modern interpersonal and inter-group intercultural dialogue. URL: <https://rhetoric.bg/eli-popova-the-role-of-public-libraries-in-the-modern-interpersonal-and-inter-group-intercultural-dialogue> [in English].
14. Todorova T. (2013). The Changing Role of the Manager in the Digital Era: Findings from Erasmus IP LibCMASS-2012 Project. *Proceedings BOBCATSSS*. 202–204 [in English].

Стаття надійшла до редакції 09.01.2021
Отримано після доопрацювання 10.02.2021
Прийнято до друку 15.02.2021